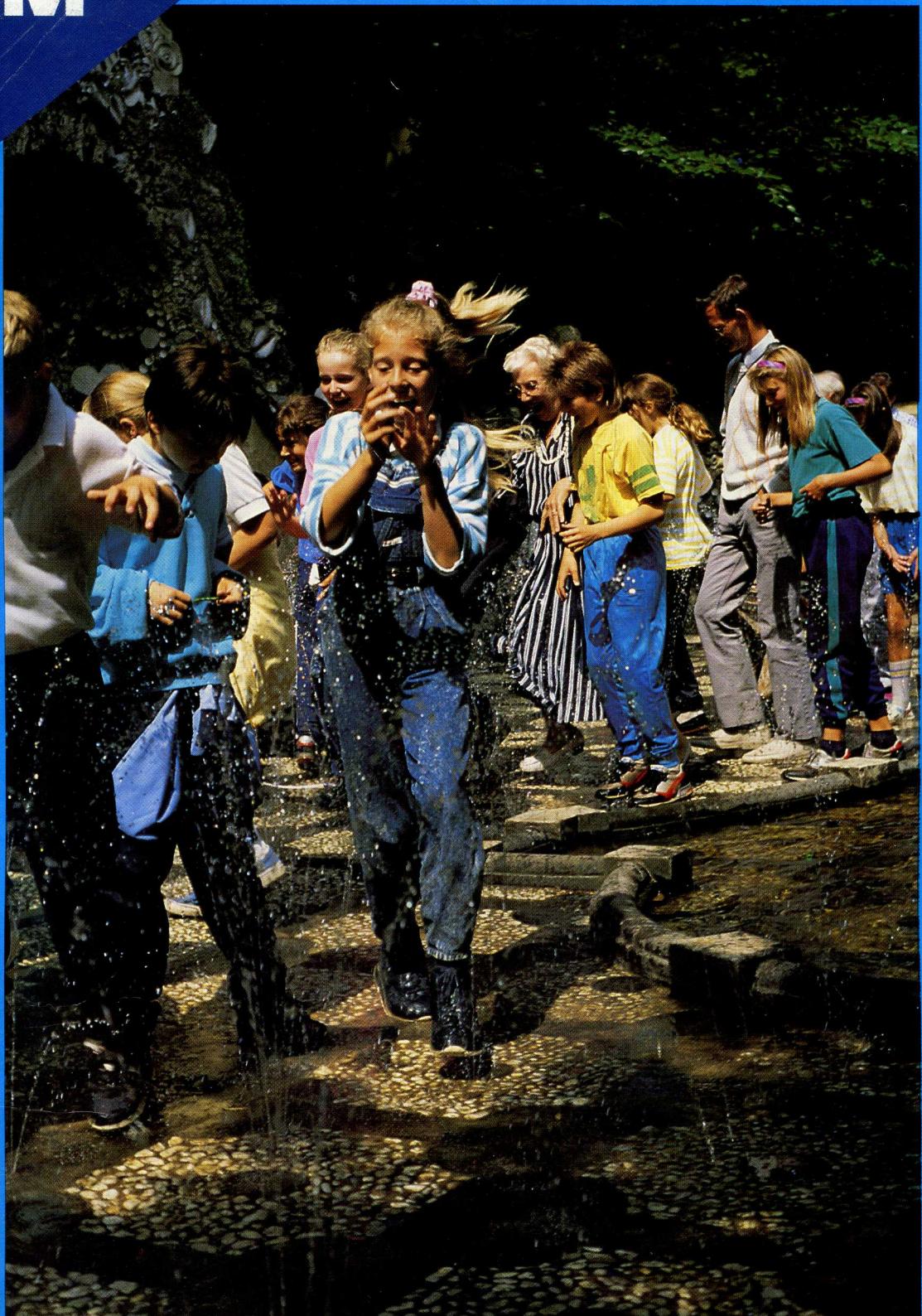

KLM

Vogelvlucht

Issue 1 April 1993

Registered by Australia Post – Publication No. NBP3783

Uitgave voor Australie
en Nieuw Zeeland van de
Koninklijke Luchtvaart
Maatschappij N.V.
A.R.B.N. 000 067 916

Editors:
Frithjof Sterrenburg
Jose Sterrenburg

Layout:
Jennie Harris
Whittaker Enterprises

Editorial address:
Vogelvlucht, c/o KLM,
G.P.O. Box 4095,
Sydney, N.S.W. 2001
Australia
Tel: 233 6255

KLM OFFICES:

- 5 Elizabeth Street,
Sydney,
- 80 Collins Street,
Melbourne

For reservations & information, toll
free from anywhere in Australia:
008 222 747
Sydney callers please phone 231 6333

This publication is issued three times
per year in the months of
APRIL/AUGUST and DECEMBER
for the Dutch community living in
Australia and New Zealand.

Although the information and prices
given in this magazine are believed
correct at the time of publication,
their accuracy cannot be guaranteed
and they should not be regarded as
binding for KLM or its agents.

Coverstory

Fondly remembered by the older
generation and welcomed by the
youngsters after restoration: the
famous "Bedriegertjes" in
Roosendaal, Gelderland.

Subscriptions or Changes of Address

Please refer to the coupon printed
on the cover sheet inside plastic
wrapping (for New Zealand at the
back of the envelope).
Otherwise, please send us a note.

1993/1

WESTFRIESE FOLKLORE IN SCHAGEN

Wat je ver haalt is lekker" moeten we gedacht hebben, want wat kan anders de reden zijn geweest dat we de Westfriese marktdagen in het naburige Schagen niet eerder bezochten? Maar we hebben onze schade ingehaald en wel met het grootste genoegen.

Veertig jaar lang enthousiast

Aan de geestdrift van de deelnemende bevolking afgemeten zou je zeggen: dit is nieuw. Maar 1993 is het veertigste jaar dat Schagen van eind juni tot eind augustus op 10 markt-donderdagen in het teken van de Westfriese folklore staat. Een Stichting (Postbus 208, 1740 AE Schagen) verzorgt de organisatie. De Schagers, kosten noch moeite sparend om aan fraaie kleding en authentieke spullen te komen, zijn tevreden met wat koffiebonnetjes om de dag door te komen, onder de deelnemers aan de ringstekerij wordt een paardedeken verloot en de prijzen voor "het schoonste geheel" en "het bestgaande paard" bedragen enkele tientjes. U ziet, het gaat hier niet om het grote geld, maar om puur plezier in het in stand houden van het goede van vroeger. En dat dit dan ook nog zoveel mensen trekt dat je soms over de hoofden kan lopen, dat is natuurlijk mooi meegenomen.

Koppiestoid (koffietijd)

Pal tegenover het station in café "De Landbouw" is het al vroeg koppiestoid en als de boerenkapel

"De Uienhoop" ook mee komt aanzitten, zo rond de klok van 10 uur, dan is het zaak oren en ogen goed de kost te geven. Voor het café komen de deelnemers aan, elkaar hartelijk begroetend en gezellig keuveldend. Je vangt dan allerlei gespreksflarden op zoals "Moin Neeltje doet zuks niet" en "Nômoid, wat waren die worteltjes lekker!"

Spreek de Westfriezen gerust aan als u iets wilt weten over het hulletje, de streeksieraden of de kinderwagens, tekst en uitleg wordt royaal gegeven.

Wij spraken met de "kippeskos" die pluimvee en konijnen in authentieke ronde manden op zijn bestelfiets vervoert en van alles wist te vertellen over de vroegere handel in kleinvee, mollenvelletjes en paardestaarten.

Ondertussen gooide de kapel hoge ogen met het vooroorlogse "Hoor mijn lied, Violetta" en deed de ceremoniemeester, Ome Joop Schouten, zijn woordje in sappig

Westfries: "Jullie binne te gast - dansen straks allegaor op de markt - als alle wagens binne benne - een bloid moidje - de boekies van een daalder kosten vandaag een gulden want m'n maat hier het guster zoveul vongen, die betaalt de rest...."

De optocht en daarna

Tegen elf uur gaat de optocht van start, zo'n 300 deelnemers in klederdracht, lopend of in antieke boerenwagens, sjeezen en landauers. Daarna wordt er gedanst op het Marktplaats worden demonstraties gegeven, evenals in de smidse ernaast. Verlaat Schagen niet zonder een wandeling door het centrum te maken. Hoewel de stad al heel oud is (de eerste bewoners huisden er tussen 300 en 400 op terpen en de stadsrechten dateren van 1415) heeft het niet een echt historisch centrum maar leuke huizen van rond de eeuwwisseling staan er in grote verscheidenheid.

Tips

- het "spoor" brengt u er comfortabel heen (halfuursverbindingen met Den Helder, Amsterdam, Alkmaar en Haarlem)
- houd ruim voldoende foto- of filmmaterial bij de hand (een rolletje van 36 stuks is binnen de kortste keren vol)
- trek er een hele dag voor uit en ga er vroeg heen: al vanaf 8 uur worden bij het wagenpark in de muziektuin op de Loet de wagens

werkplaats worden demonstraties gegeven, evenals in de smidse ernaast. Verlaat Schagen niet zonder een wandeling door het centrum te maken. Hoewel de stad al heel oud is (de eerste bewoners huisden er tussen 300 en 400 op terpen en de stadsrechten dateren van 1415) heeft het niet een echt historisch centrum maar leuke huizen van rond de eeuwwisseling staan er in grote verscheidenheid.

opgetuigd en de paarden ingespannen

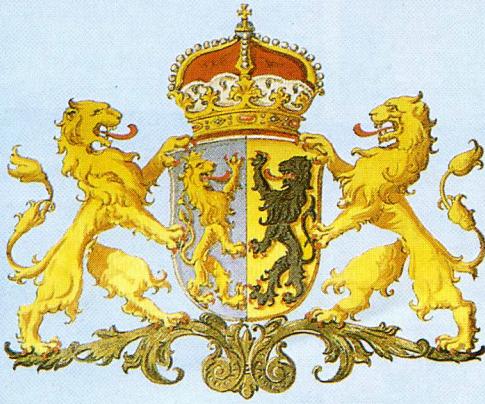
- de plaatselijke VVV staat met een kraampje op de markt en kan u met raad en daad terzijde staan

westfriese

folklore

**S
C
h
a
g
e
n**

PROFILE OF THE PROVINCES: GELDERLAND

When asked in which province they would prefer to live, over half the Dutchmen participating in the poll chose Gelderland. The province is the most popular, it seems therefore, and it is also the biggest in area: some 513,000 sq. kms, with some 1.75 million inhabitants. Gelderland is perhaps a sort of summary of The Netherlands: the province does show the landscape foreigners associate with "Holland" ... in one area. The other areas are so completely different that most unwary tourists think they've passed a national border without noticing it... No wonder that the province has been a favourite leisure-area for more than a century.

The landscape

If you look at the small map, you'll see the Rhine river entering Gelderland at the lower right. It sends off a branch to the left called

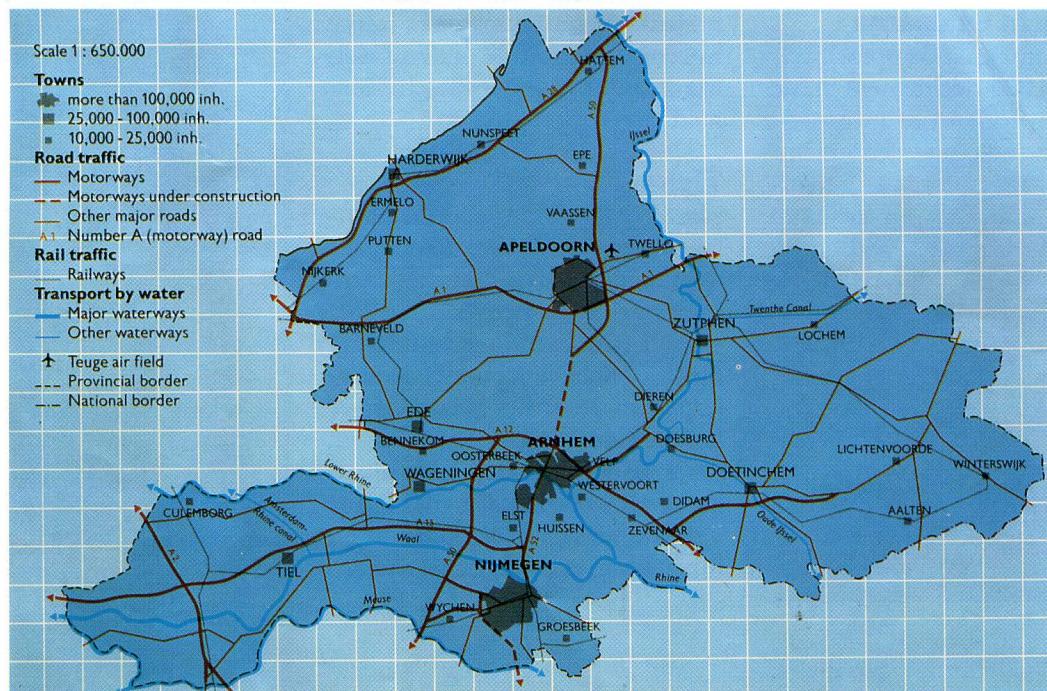
Waal, but the important split occurs further North: the Lower Rhine goes to the left, the IJssel goes North. Here you have the three divisions of the province: the area to the South of the Lower Rhine constitutes the river landscape (including the "Betuwe", for insiders); the area to the East of the IJssel is the "Achterhoek" and the area to the North of the rivers mainly consists of the "Veluwe".

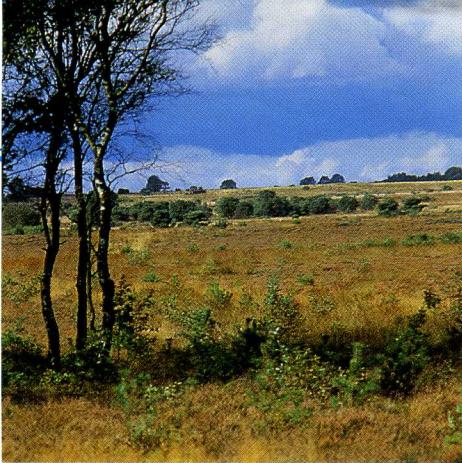
The Achterhoek originally consisted largely of marshes and moors, which in the course of the centuries were cultivated and became a gently undulating patchwork of fields, often enclosed by hedges. These field patterns, the type of architecture and the local spoken language clearly indicate that the Achterhoek is a part of the Saxon culture, which continues across the border deep into Germany.

The river area consists of the sediments deposited by the rivers. This is the landscape tourists expect to

see in "Holland" (which, of course, has nothing to do with Gelderland): a flat, wet, fertile panorama reaching as far as the horizon. Dykes all around to keep the rivers under control - but not too rigidly. To cope with the enormous seasonal variation in the flow, the rivers are given a lot of leeway in the form of un-dyked banks ("uiterwaarden"), which become inundated in the winter months.

The Veluwe, finally, is the reason why the rivers are deflected to the left and right. It consists of the debris (boulders, gravel and sand) left when the glaciers retreated at the end of the last Ice Age. In several places on the North bank of the Rhine between Rhenen and Arnhem, the abrupt drop of a hundred feet or more tells the story eloquently. In some areas, the soil is so poor that the landscape totters on the brink of desertification (Kootwijk, Hulshorst).

History

Because getting wet feet has never been a problem in the Veluwe, this is one of the oldest inhabited areas of the country. There are many prehistoric burial hills, not all of which have been excavated. In Roman times, Nijmegen (Noviomagus) was an important fortified centre - the Kam National Museum in the city has a beautiful collection of finds from that era. Some 400 years after the Romans left, Nijmegen became a residence of the Emperor Charlemagne. In the later Middle Ages, Gelderland became a Duchy, deriving its name from what is now the German city of Geldern. Some cities became centres of wealth and civilization, which for the tourist of today means lovely old city-centres like those of Harderwijk, Zutphen or Doesburg. In the 19th century, land shortage combined with crop failures and religious disputes led to a wave of emigration from the Achterhoek to the United States, where the pioneers settled in the State of Michigan and founded villages called Zutphen, Borculo and even Holland ...

In this century, Gelderland became one of the major centres of tourism in the country, especially for the Dutch themselves. Trips to the flowering orchards in the Betuwe are part of the memories of the older generation, and so are holidays or day-trips to the Veluwe and Achterhoek. During World War Two, the province saw heavy fighting: the Grebbeberg in 1940 and of course the catastrophic airborne operations near Arnhem in 1944.

The present

Gelderland is refreshingly different from the Dutch stereotype (as are most of the provinces, by the way ...) and should be on top of anyone's holiday list. Several major attractions are all within a circle of 20 kms radius from Arnhem, such as the Kröller-Müller Museum and the Hoge Veluwe national park, Open Air Museum and Airborne Museum. There are several other "musts" such as the "Bedriegertjes" in Rozendaal, Doorwerth Castle, or Het Loo royal palace. Add to this scenic biking tours along the rivers, pleasant walks through the woods and there's enough to keep you happy for a fortnight or more. Two hot Gelderland topics in the Dutch press relate to nature conservation and will certainly interest you. One is the "Betuwelijn", a projected railroad connection between Rotterdam and Germany that is creating quite a lot of controversy. The other is the even

more controversial heightening of the dykes along the main rivers. This project was begun as an extension of the Delta Plan, but now the latter has been completed, people are not at all sure whether the former is necessary. Heightening the dykes also means widening them, and as a result, hundreds of picturesque old houses at the foot of the dykes have been demolished. Security or beauty? The tendency nowadays is slowly swinging to the latter...

Gelderland Touring-Guide

The VVV (tourist bureau) of Gelderland province has published its new Touring-Guide. This contains lots of new ideas on how to spend your holiday in the province: hiking along a country-mansion route, a biking-tour in search of ghosts or canoeing along the IJssel river and Apeldoorn Canal. You'll also find tips on hotels and bungalows. The guide is available from all VVV offices.

Start of tours: Zuyderzee

TOURING TIP A MOSAIC OF LANDSCAPES

This time, our "Touring Tip" is a basic framework: we're going to describe a general route, with branches to the left and right you can choose depending on your own ideas. But the main route is essential, because it gives you the best idea of the wide variety in landscapes to be found in The Netherlands. Actually, it's one of our own favourites, a trip we have made several times - especially with visitors from abroad. And they never fail to be amazed: there is no better way to show that The Netherlands is much more varied - and much more interesting- than the stereotype. The "framework" is a car trip and we would suggest you take 2 days for it; if you want to visit some of the sights mentioned you will need much more than that, of course. An excellent idea would also be to insert some bike trips (you can hire bikes almost everywhere) on the way. For the general idea, look at the small map of The Netherlands in this issue: we'll start in North Holland, cross the Zuiderzee, take a shortcut through the last reclaimed land, then cross the Veluwe to end up in the area of the great rivers. As I said: lots of diversions on the way, but try to stick to the "framework".

Zuiderzee panorama

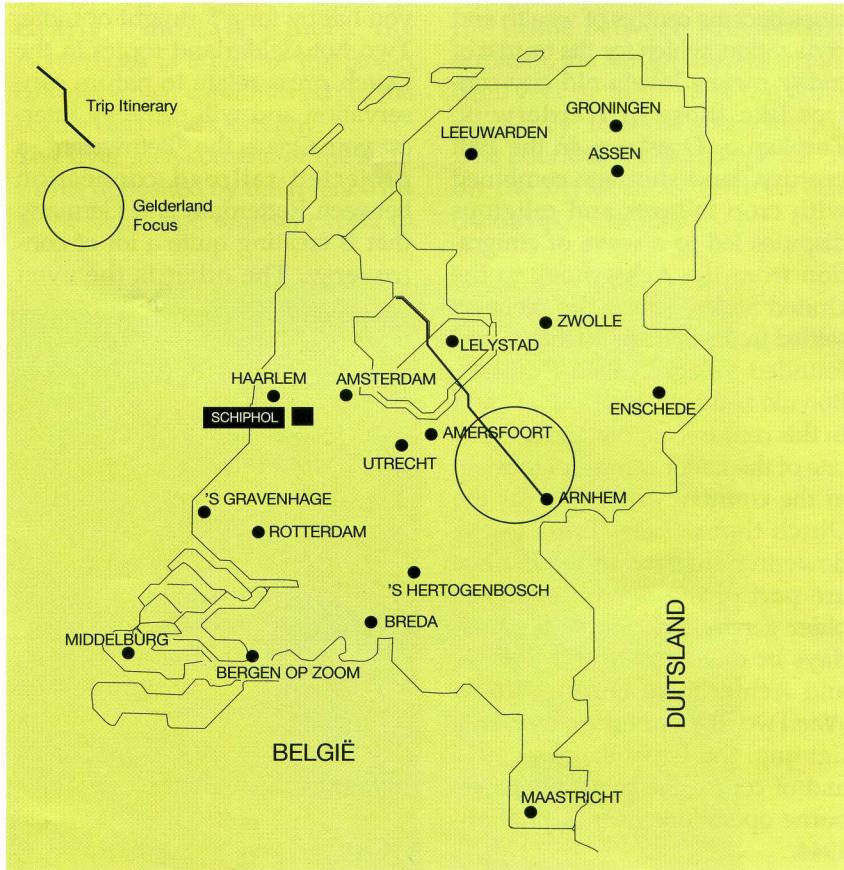
Let's start in Enkhuizen, one of the beautiful Zuiderzee ports. In a nutshell: the Zuiderzee is central to The Netherlands, both literally and figuratively speaking. The Zuiderzee Museum in Enkhuizen, which has an "indoors" as well as

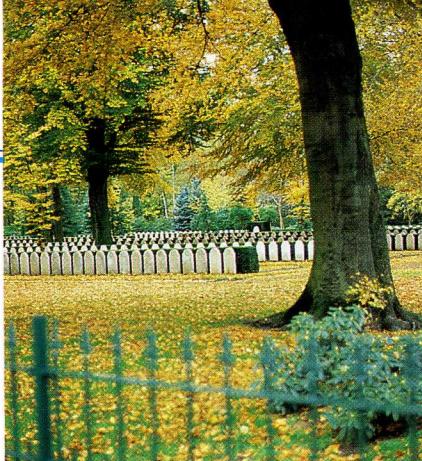
an "outdoors" department, is the place to visit if you want to see more of the typical culture that developed when the Zuiderzee still connected with the oceans. We've covered the Zuiderzee museum extensively in previous issues of Vogelvlucht. From Enkhuizen take the road to Lelystad - a dyke of about 20 kms long that takes you right across the IJsselmeer as it has been called since the Zuiderzee was dammed off in 1932. The "new" name has still not been accepted by non-Dutch! To your left (East) is what remains of the Zuiderzee - still a lot of water - and to your right (West) is the Markerwaard.

Originally, it was the intention to reclaim this area, but whether this will indeed be done is uncertain. There are a couple of places where you can park the car and admire the panorama, which resembles an Impressionist painting on any day but can be quite spectacular on a very clear one: the coasts of Friesland and Overijssel are nearly always visible, but occasionally one can see the coasts of North Holland and Gelderland as well - a true 360 degree coastline!

Flevoland

As you cross the locks at the end of the dyke, you'll see the "Batavia" under construction, a

Gsebbeberg Military Cemetery

replica of a 17th-century East Indies Company ship. We've covered this project in a previous Vogelvlucht issue, but since then considerable progress has been made on this magnificent ship. You have now entered Flevoland, the last reclaimed area in The Netherlands. Flevoland is the twelfth province of the country. We have paid some attention to it in previous issues, but we'll come back to Flevoland in a separate "Profile" article. Some background information for your trip: you'll see some odd place-names on the signs, like Swifterbant, and what you're looking at is early medieval Dutch. Flevo itself is an ancient name for the much smaller precursor of the Zuiderzee in Roman times. As this lake grew ever larger, ancient settlements like Swifterbant were swallowed by the waves. We know these settlements existed because they were mentioned in the only records left from that period, kept

Small farming plots...

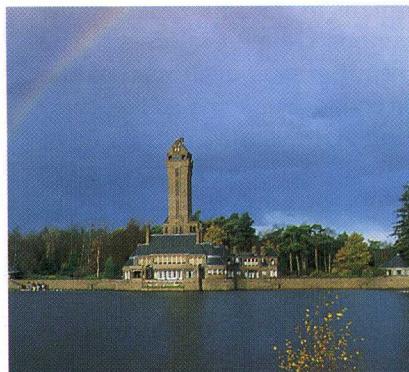
by monks of the important abbey of Egmond, for instance. Arriving in Lelystad, you can make a side-trip. If you want to see what the brandnew cities look like, you could drive through Lelystad, but in our opinion Almere's design is better. In that case, drive west. Or you can go east and visit Ketelhaven: a magnificent museum showing ancient ships and wrecks recovered when the area was reclaimed. With or without side-trips, your next target should be Harderwijk. Driving through Flevoland, you'll see that this is principally an agricultural area, and note the large plot size.

North Veluwe

As usual, the outskirts of Harderwijk do not look promising, but both the ancient city-centre and the Dolfinarium are certainly worth a visit. However, first make sure of the route to follow to your next destination: the secondary road to the Southeast that goes to Kootwijk. If you do not have one yet, we strongly recom-

mend you buy the most detailed map you can find before you go on!

A greater contrast than that between Flevoland and the North Veluwe is hardly imaginable: from recently reclaimed marine sediment flatland to undulating Ice-Age glacier deposits in the form of sand and gravel! And from orderly straight roads along geometric plots to a maze of winding roads with low squatting Saxon farms and irregular plots along them. Just look at the map around Leuvenum, Speuld or Garderen! Along the route, you'll see the Ermelose Heide and the Houtdorperveld - two of the remaining large patches of heath. This area is ideal for walking and biking, of course. There are even several tertiary roads that were important centuries ago, yet are unpaved. For a very nice walking-trip, stroll along the Leuvenumse Beek. Lots of ancient farms in the Garderen area. Next you'll come to a crossroads and if you decide to make a side-trip to Het Loo royal palace (Queen Wilhelmina's favourite palace, with impeccably restored 17th-century gardens),

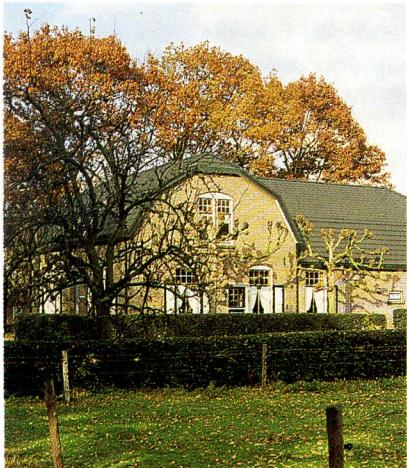

St. Hubertus castle, Hoge Veluwe

Gardens, Het Loo palace

Classic "broken roof-line"

take the road to Apeldoorn. Our main itinerary goes straight on, however, to Kootwijk.

Central Veluwe

The tiny village of Kootwijk became famous in the Twenties, because it was here that one of the world's most powerful and advanced long-wave transmitters was built. Ensuring reliable "wireless" communication with Indonesia - then a Dutch colony- was a technical feat of the first order at that moment. Not many people know that during World War II Kootwijk was used by the Germans to transmit orders to the infamous U-boat wolfpacks. The transmitter was destroyed as the war ended, but some of the interesting Art-Deco buildings have survived. A discovery tour must be on foot or by bike! The Kootwijkzand nearby is what our guests from abroad can hardly believe, and there's lots more of that sort of stuff around! Now take the road to Harskamp and unless you happen to get mixed

up in one of the military exercises held here, you'll have to remind yourself that ever since Harderwijk you have been touring one of the world's most densely populated countries... Harskamp village is the scene of the next split: you can take the direction Otterloo for a visit to the Kröller-Müller museum with its world-famous collection of art (Impressionist to contemporary), situated in the Hoge Veluwe national park.

Alternatively, you can take the direction Wekerom and Lunteren and take a walk searching for the geographic centre of The Netherlands! Honest! It's near the "Goudsberg" resort and has been suitably marked since 1965.

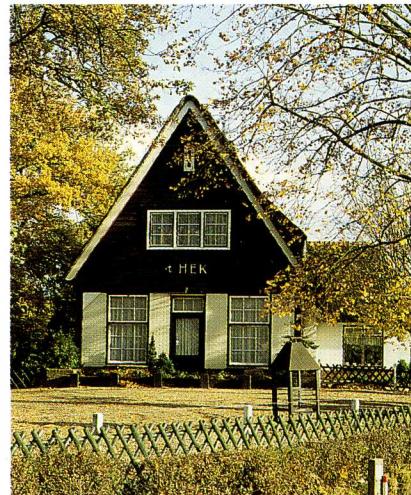
Brinkmanship...

From either Lunteren or Otterloo, work your way to Wolfheze, taking care to avoid the highways. I assure you it can be done in at least 124 different ways and it's great fun to find out.

Approaching Wolfheze, you cannot miss seeing signs mentioning the "Planken Wambuis", which is another nature area. Very few

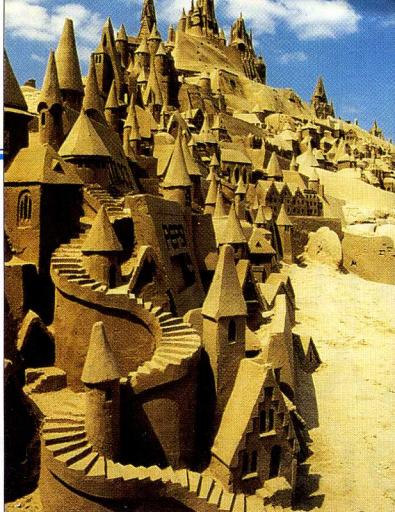

Not all is pine forest!

Nostalgic small hotels

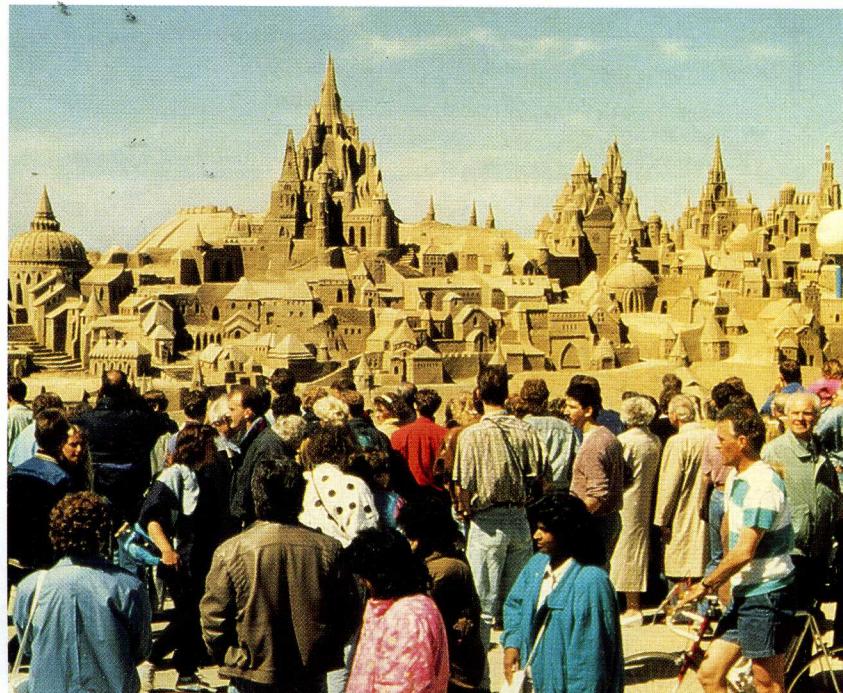
Dutchmen will have the faintest inkling of what a Planken Wambuis is and if you do know (no, I'm NOT telling!), here's your chance to show off! You're now in the area of the 1944 airborne operations: the "Bridge too far" is in Arnhem, of course, the Airborne monument and Airborne Museum are in Oosterbeek. In a lighter vein, the Safaripark, Open Air Museum (lovely folklore collections) and Bedriegertjes park near Rozendaal are all very close by. The general idea is that you'll end up on the brink of the Veluwe, where the sand stopped being pushed by the glaciers millennia ago. The best place is near Doorwerth Castle, I think, where sites called "Duno" and the "Westerbouwing" offer a wonderful panorama of the river landscape. If you want to go on touring lovely Gelderland, just browse through previous Vogelvlucht issues covering Nijmegen or Doesburg, for instance; we'll come back to the Betuwe in a future issue.

CASTLES IN THE SAND

Most of us have built castles in the sand when playing on the beach. But it's highly unlikely that our efforts will have come anywhere near to what was produced on the beach of Scheveningen (near The Hague) during the spring of 1993. A Dutch team called "Sand Sculptors Inaxi" has been creating an international reputation for itself since 1991, when the first Scheveningen International Sand Sculpting Festival was held. Since then, its spectacular creations have drawn crowds during trade fairs abroad, for instance.

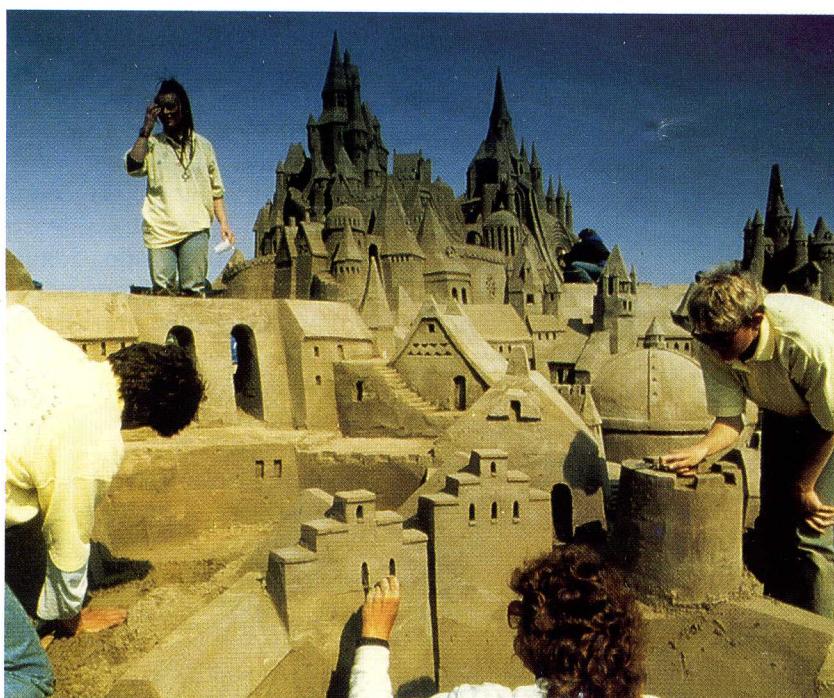
For the 1993 Scheveningen event a series of activities has been planned. In early May 1993, no less than 11 sand castles of 3 x 3 x 3 metres will be built on the beach, forming a sort of sculpture gallery. Subsequently, some 50

sand sculptors will begin building a truly impressive castle measur-

ing 50 x 50 metres, with a height of about 15 metres! Completion of this job is scheduled for May 29th and the castle will be on display until June 20th. The essential element in sand sculptures is height: if you have tried to build sand castles yourself, you'll know that the sand simply refuses to stay put as soon as you reach a height of about a metre. This is due to the rounded grain structure of ordinary sand. Sand sculptors use special young river sand, which has an "angular" structure that offers a good "grip".

Castles in the sand are eye-catchers, but the activity of sand sculpting itself draws crowds as well. Fresh air, lots of innocent fun and a view of art in the making: a very good reason for paying a visit to Scheveningen!

VAN EEN BOTERHAM MET TEVREDENHEID NAAR EEN BROODJE GEZOND

In het buitenland zijn er steeds twee dingen die we missen: een versgezet kopje koffie op Nederlandse sterkte en vers knappend brood. Denkt u er ook zo over, dan zult u bij een bezoek aan het oude vaderland beslist uw schade inhalen en daarbij merken dat er op broodgebied veel gaande is. We gingen te rade bij de Haagse Stichting Voorlichting Brood, die nauwlettend de vinger aan de pols houdt en zo nodig bijstuurt als het imago van de boterham dreigt af te glijden.

"Regeringswit"

Misschien verliest u ons land wel in de tijd dat je kon kiezen tussen tarvo en "regeringswit". Dan ziet het er bij de warme bakker nu wel anders uit! Van het bruine brood alleen al zijn er ontelbare soorten, die regionaal ook weer verschillen: molenbrood, landbrood, lampontarwe, notenbrood, grof volkoren met hele tarwekorrels, het veel fijnere Gelders, het vier- of acht-granen brood, brood met zonnebloempitten, met rozijnen, met muesli, met sesam- of

maanzaad... Heel provinciaal gaan we nog met het roggebrood om. Er is in ieder geval Gelders, Gronings, Fries, Brabants en Limburgs en wees niet verbaasd als u ook nog plaatselijke variëteiten tegenkomt.

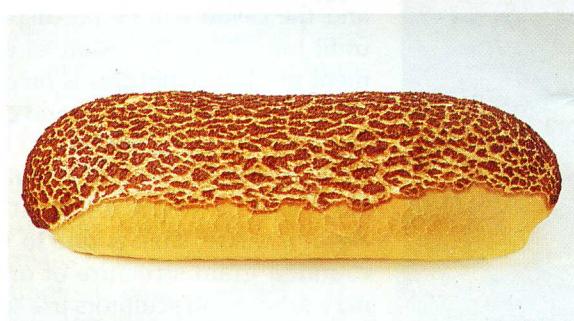
Stappen we over op wit brood dan komen het casino en de knip u misschien nog bekend voor maar kent u ook de tijger, het vlechtbrood (Galles), het boerenwit, het uienbrood? Uit de buurlanden en van de hier gevestigde buitenlanders namen we ook het een en ander over. De Weense snijder, de Oberländer, het Franse stokbrood en de croissants zijn al lang ingeburgerd, maar de ronde Turkse broden, de

shoarmabroodjes en de Griekse pita zijn recente aanwinsten. De vloerkadet, het luxje (strikje) en de krentebol hebben een lange staat van dienst achter zich evenals de botervlinders, koffiebroodjes en roombroodjes. Vrij nieuw bij de belegde soorten is het "broodje gezond": een wit of bruin bolletje met een plak Edammer kaas, blaadje sla, schijfje komkommer en/of tomaat, radijs of paprika. Regelmatig wordt er gestreden om "het lekkerste broodje van Nederland". Het "Delfts Koffyhuis" won vorig jaar de 1e prijs met hun "Energie-bol", een volstrekt andere categorie dan de kale "boterham met tevredenheid" die nu nog uitsluitend op het bordje van de "lijniers" wordt aangetroffen.

Feestbrood

Tijdens de feestdagen doen we traditiegetrouw natuurlijk iets extra's met de broodmaaltijd. De dag voor Kerstmis ligt de auto van onze plaatselijke bakker vol met Kerststollen, die overigens niet wezenlijk verschillen van de Paasbroden die enkele maanden later aan de beurt komen: rijk gevuld met krenten, rozijnen, sukade, sinaasappelsnippers en een rol amandelpijs. Machtig maar heerlijk!

Wel karakteristiek voor Pasen zijn de broodhaantjes, -eendjes, -gansjes en kransjes bedoeld voor de Palmpasentakken (zie elders in dit nummer) maar ook leuk voor het Paasontbijt, tezamen met boterlammetjes (dit is geen drukfout!) en gekleurde eieren.

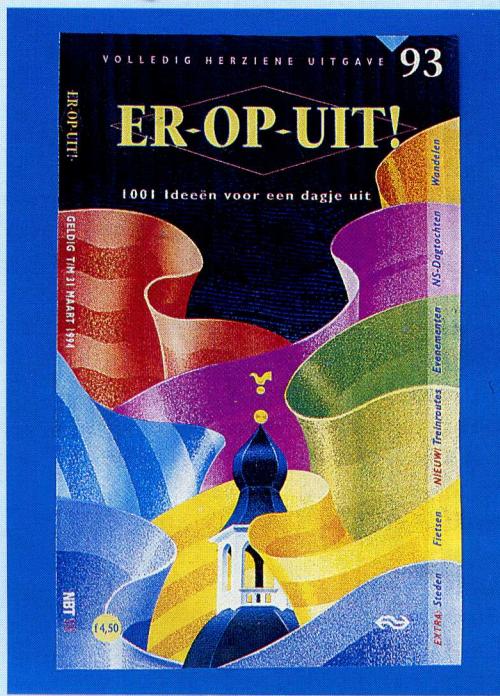

BOOK REVIEWS

Brood in beweging

Kreeg u uit het bovenstaande een bijzonder gunstige indruk van het Nederlandse broodgebeuren, dan is hier even een klein schrikkertje: ons verbruik in de periode 1950-1980 daalde met 42%! Mede dankzij de acties van de Stichting Voorlichting Brood valt er nu weer een stijgende lijn waar te nemen en het verbruik van 60 kg per hoofd lijkt heel redelijk. Toch wordt geschat dat 8% van de mensen hier niet ontbijt en 10% slaat de lunch over. En, hoe klein ons landje ook mag wezen, er zijn ook weer gewestelijke verschillen. Verreweg het meeste "kleinbrood" bijvoorbeeld wordt in het Westen gegeten. Een door inkomen beïnvloede consumptiepatroon zou een econoom zeggen.

En u zou geen rechtgeerde ex-Nederlander zijn als u tot slot en besluit niet vroeg: "Wat betalen jullie nou tegenwoordig voor een heel wittebrood?" Gewoon bij de warme bakker gekocht (de supermarkten willen nog wel eens stunten met prijzen) tellen we Dfl 2.40 neer, eigenlijk geen prijs voor zoiets kostelijks!

ER OP UIT

Duizend-en-één ideeën voor een dagje uit, geldig tot 31 maart 1994 (ja, u leest het goed), te koop bij postkantoren, VVV's, boekhandels en aan de loketten van de Nederlandse Spoorwegen voor maar Dfl 4.50. Alle NS-dagtochten (voor wie zich lekker wil laten rijden en vooraf alles geregeld wil hebben) staan er natuurlijk in, maar ook tips voor fietsen, wandelen en speciale evenementen. Nieuw in deze herziene uitgave is een sectie "Steden en Architectuur". Hoewel we natuurlijk graag ons eigen tijdschrift lenen, moeten we toch zeggen dat u wat gemakkelijker dit handige kleine boekje in uw zak kunt steken tijdens een vakantie in Nederland dan de laatste tien jaargangen van Vogelvlucht ...

Discovery of Tasmania

We have frequently noticed a keen historical interest among our readers and this may be just the book for you. Abel Tasman has become much better known to Australians, New Zealanders, Tasmanians and Dutch alike as his 17th-century exploits have been commemorated in the countries involved. Not many readers will be familiar with the original texts describing Tasman's discoveries, however. "The Discovery of Tasmania", edited by Edward Duyker and with contributions by Edward, Herman and Maryse Duyker, contains journal extracts from the expeditions of Abel Janszoon Tasman and Marc-Joseph Marion Dufresne, in 1642 and 1772 respectively. To help you brush up your ancient Dutch and French, the book also supplies translations of these texts. This is definitely a serious -one might say "scholarly"- book complete with references and excellent facsimile illustrations of the manuscripts and drawings, yet it is pleasant to read and puzzling your way through the texts will keep your brains ticking merrily for quite some time! The book is published by St. David's Park Publishing, GPO Box 307C, Hobart, Tasmania, Australia 7001.

BREDA AND ITS PEAT-BARGE

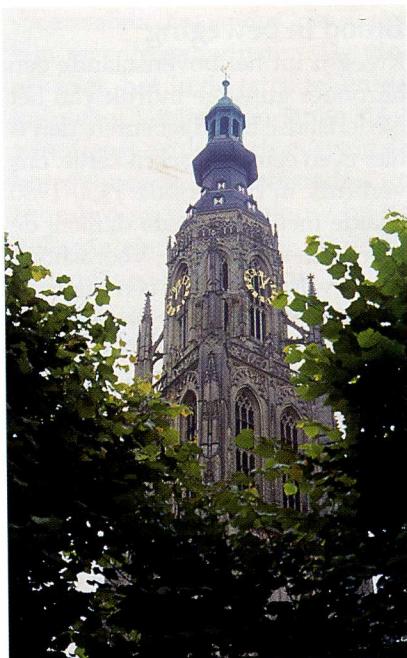
Ask any first-generation Dutch about the city of Breda and you'll hear a more-or-less coherent story featuring a peat-barge. In reality, there's just a bit more to this ancient and pleasant city, and here is a brief review of what to look for.

An excellent general self-guided tour (also in English!) is available from the VVV in the Willemstraat, just a few paces away from the railroad station. This will direct your steps to the magnificent cathedral, for instance, which has several monuments dedicated to members of the House of Nassau and is also the venue for a flower-show each year. Another landmark is the Castle, a 17th-century palace that now houses the Royal Military Academy. Close by, there is the Spaniard's Gate, one of the oldest fortifications preserved in its original condition. The impec-

cably restored Begijnhof, a court with chapel and houses for members of a former religious organization, is another "must".

The Grote Markt is probably one of the best market-squares in the country, an ideal place to sit and relax over a beer and meal if you can decide which of the innumerable pubs and restaurants to choose! Sitting there, you cannot possibly overlook the impressive facade of the city's Museum, which you should certainly visit. It has collections of secular and religious art and curios that are of excellent quality and of just the right size for you not to be overwhelmed by them.

The 400th anniversary of the peat-barge episode was commemorated in 1990 and for that occasion the museum acquired a beautiful 1:5 model of the boat in question. At the risk of several cricks in my

back, I managed to take some good pictures of it and here is the story in a nutshell. During the 16th-century Dutch War of

Independence called the Eighty-Year's War, the Castle of Breda was defended by some 50 Italian mercenaries serving in the Spanish army of occupation. In a very down-to-earth local adaptation of the Trojan Horse, the Dutch sailed a peat-barge with fuel for the castle's stoves right into the heart of the fort. Underneath the peat was a posse of 75 Dutch soldiers, who emerged under cover of the local carnival din and occupied the fort, clearing the way for occupation of the city by the main force.

Breda has a special connection with the Royal Family. In the 15th and 16th centuries, the ancestors of the Royal Family lived in the city and belonged to its elite. The "Castle" was the first to be built in the Renaissance style in The Netherlands. It was constructed for Henri III of Nassau, who also

saw to it that Breda became the first modern fortified city in the country.

The VVV has a series of self-guided walks focussing on a single theme: shops, statues, antiques, monuments. Finding your way through the city is great fun and the folders contain a lot of interesting information on what to see on the way.

Here are some of the special events in Breda planned for 1993:
June 11-13: culinary festival "des Amuses".

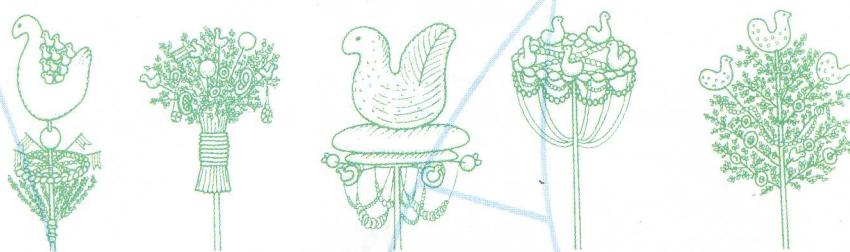
July 13-Aug. 28: "Historic Kilometre" guided city walk, Tuesdays through Saturdays.
Aug. 11-15: various events including street theatre and Derby.

Aug 26-Sept 4: National Tattoo.
Sept 24-26: International four-in-hand competition.

Oct 11-24: Fun-fair

Mid-October: flower show in the cathedral.

PALMPAAS

Bent u opgegroeid in het oosten van Nederland, dan zult u zich de zondag voor Pasen, Palmzondag, nog levendig herinneren. Kinderen op hun paasbest in de palmpaasommegang met bontversierde stokken: groene buxustakjes, papieren vlaggetjes, sinaasappels, kransjes, en altijd een of meer vogels van brooddeeg. Net als de Sint Maarten-viering in andere delen van het land wordt dit leuke gebruik nog op beperkte schaal in leven gehouden en door traditiebewuste ouders aan hun kinderen doorgegeven.

"Palm-palm-pasen eikoerei over een zondag dan hebben wij een ei een ei is geen ei twee ei is een half ei drie ei is een paasei."

Patchwork Palmpaas

De vergankelijkheid van een Palmpaastok betreurend, kwam ik op het idee een meer permanente versie te maken waarvan je het hele jaar plezier kunt hebben. Als een soort "mobile" bewegen de vogeltjes zich met elke luchstromen mee en gebruik van glimmende versiering zoals kralen, ringetjes, pailletten etc. verhoogt het levendige effect. Hebt u voor uzelf het kleurenschema vastgesteld, verzamel dan lapjes, borduurgaren, knoopjes (voor de ogen), kralen, stukjes band en vilt, misschien afgedankte sieraden of kunstbloemetjes, alles kan dienst doen.

Werkwijze

De eerste stap is het natekenen van het basismodel op dun karton of paternoplaat dat uitgeknippt als mal gaat dienen. Op soepel karton tekenen we daarna met behulp van deze mallen het benodigde aantal ruggen,staarten en

zijflanken. In principe zijn voor elke vogel een rug, een staart en twee zijflanken nodig maar we kunnen ook elk zijstuk zowel voor de linker- als voor de rechterkant gebruiken. Voordat u gaat uitknippen moet u dan wel duidelijk aangeven wat de linker buitenkant en wat de rechter buitenkant is, bijvoorbeeld door de volgordecijfers van de stukjes

aan de ene kant met rood en aan de andere kant met blauw aan te geven. Doet u dit niet, dan eindigt u gegarandeerd met een paar stukjes waarbij het lapje toch aan de verkeerde kant van het kartonnetje blijkt te zitten (Ja, goed geraden, het is mij ook weer gebeurd!) Bij uw eerste poging kunt u het best heel schools de verdeling volgen zoals die op de tekening is aangegeven. U knipt de lapjes 1/2 cm groter dan de patroondeeltjes, vouwt ze om de kartonnetjes, zet ze vast met paperclips en rijgt ze dan aan de achterkant kruislings vast. Voor de kleinste onderdelen zoals het snaveltje en de staart werkt u prettig met vilt omdat u dan geen kartonnetjes nodig hebt en dus ook geen naden hoeft aan te knippen. Hebt u alle delen van de rug en de beide zijkanten aan elkaar gezet - onzichtbaar met dun garen of versierend met een decoratieve steek van twee draadjes splijtgaren- dan kunnen de rijgdraden doorgeknipt en de kartonnetjes eruit. In dit stadium kunt u de versiering aan-

brengen. Bevestig bandjes, kralen en pailletten waar u het leuk vindt en naai ten slotte de vier "lichaamsdelen" (rug, staart en beide zijkanten) aan elkaar, liefst weer met een siersteek. Laat bij de buikzijde een stukje open om de vulling (watten of iets dergelijks) door te proppen.

Variaties

Volgende vogels maakt u op gelijke wijze maar nu bent u ervaren genoeg om het basispatroon zelf in "patches" te verde- len. Ook kunt u het model een beetje veranderen door bijvoorbeeld een plooij midden/boven in de zijkant. Houdt u het rugdeel op gelijke lengte, dan gaat dit boven de staart wat verder uitsteken en moet er een extra stukje vilt tegen-aangenaaid worden. Met nog wat losse sliertjes vilt eronder aangebracht, geeft dit een leuk effect. Maakt u de rug in het midden een centimeter breder, dan krijgt u weer een ander model, nl. een grappig hangbuik-vogeltje. Van kralen, ringetjes of kettinkjes vormt u nu de verbindingen. U zult merken dat de plaats op de buik en de rug waar u de bevestiging maakt, kritisch is en "proef-onderbiedelijk" moet worden vastgesteld. Vooral de onderste ringen met de kwastjes heb ik enkele keren moeten verplaatsen voordat het beest niet meer van plan leek de grond in te vliegen. Gaat u geen extra versieringen aanbrengen, dan kunnen de kartonnetjes in de lapjes blijven. Ook vulling is dan overbodig en het model wordt veel scherper geprofileerd.

Al doende krijgt u vast nog meer leuke ideeën.

LETTERBOX

Quite by coincidence, two letters we received deal with the same subject, one that will be familiar to you all: dual identity. The first came from Riki Mekkelholt- Quivooy (Manukau City, New Zealand), who was so touched by a personal on-board experience that she described it as follows:

Nederland, o Nederland

Waarom gaan we eigenlijk terug naar Nederland met vakantie? Familie- en vriendenbezoek? Gezelligheid? Een reisje door Europa? Het ligt aan de aard van het beestje. Ik ken iemand die zich niet echt thuis voelt in Nederland voordat hij een vers harinkie met uitjes genuttigd heeft aan een stal-letje. Dicht bij Auckland wonend, brengen en halen we nog wel eens vacante-gangers. Het valt me altijd op hoe feestelijk de door en door vermoede reizigers begroet worden. Evenals dat ook in Nederland gebeurt bij aankomst. Dit keer, naar Nederland vliegend, zit ik naast een alleraardigste echtpaar. Mevrouw is Hollands en zit bij 't raampje. Haar man is een "Kiwi" en zit naast haar. Ik zit in de "aisle" seat. We maken kennis en vanzelf-spreekend vertellen we wat van onsself.

"Het wordt de reis van ons leven" verzucht ze, met stralende ogen naar haar man kijkend. "Yes, we're going to visit her village, her school and the church she went to" voegt hij er aan toe. "Heb je daar nog familie?" vraag ik. "Ja, maar ik woon al zesenderig jaar in Nieuw Zeeland en ik

ben nog nooit eerder terug geweest..." Dat verbaast me toch even! "Komen ze jullie afhalen?" "Ze weten niet dat we komen, we hebben weinig contact gehad want we zijn geen schrijvers zie je.. We blijven maar even in Nederland én gaan door naar Frankrijk..."

Nog weer vele uren later zegt ze: "Ik ben eigenlijk helemaal vernieuwzeelandst en spreek haast nooit Hollands. Nee .. Holland zegt me niet veel meer..." En dan naderen we onze eindbestemming. Zachtjes dalend vliegen we over het IJsselmeer. Ze kijkt alsmaar naar buiten, haar gezicht verscholen achter de hand. Ik heb een vermoeden wat er in haar omgaat. Zelf heb ik ook zo gezeten, de eerste keer dat ik naar Nederland kwam. En wat zie je dan? Groene weilandjes met slootjes eromheen, piepkleine koetjes, een boerderijtje met een hooiberg ernaast. Knotwilgen om een plas, het ligt daar kraakhelder en oer-Hollands. En altijd weer krijg ik daar een brok van in mijn keel. Als we zijn geland draait ze zich om, haar gezicht nat van tranen. "I didn't know it would be like this, seeing it again after all those years..." Maar ik ben blij met haar reactie en zeg: "And to think you may feel the same when you return to New Zealand, your second country.." Met m'n handbagage loop ik naar de exit.

The second letter, from John van Zanten, Hahndorf, South Australia, raised several questions that will interest you all.

First: "The flag of Zuid-Holland,

with the lion rampant in the left half is different from what I was taught - two yellow stripes with red in between. Has it changed?" That is exactly what has happened, and here is a nice (true!) anecdote. One of the province's representatives, a keen sailor, was somewhat frustrated because he kept meeting boats from Zeeland sporting the lion rising from the waves. "Zuid Holland should have the lion too!" is what he thought and so many people agreed with him that an official request to change the flag was granted. This took place about a decade ago and shows that the Dutch still identify with "their" province - it's not just an administrative formality!

Second: "We've heard about the twelfth province, Flevoland, could we see its flag and coat of arms per compliments of Vogelvlucht?" Sure! Coming up in a future issue! And then, the dual identity. John van Zanten perfectly sums up the question in two sentences: "To keep my children (non-Dutch speaking) motivated to travel KLM in future I feel that "their" Vogelvlucht should provide all articles in English." And the other sentence: "We, the older Dutch migrants, certainly do appreciate some articles in Dutch."

That's exactly your editors' dilemma: our policy is to use English for all subjects of general interest (e.g. touring tips) and Dutch when the subject requires knowledge of the language or is typically "older generation oriented". Readers' comments invited!

HOLLAND GATEWAY PROMOTIONS

Special Holland Gateway Fares to Amsterdam

KLM direct or with stopover in Bangkok (Friday departure only)

Depart	Return Fare	One Way Fare
April	\$1899.00	\$1136.00
1-15 May	\$1999.00	\$1185.00
16-31 May	\$2049.00	\$1235.00
June, Jul, Aug	\$2149.00	\$1284.00
1-15 Sep	\$2049.00	\$1235.00
16-30 Sep	\$1899.00	\$1136.00
Oct & 1-15 Nov	\$1749.00	\$1037.00
16-30 Nov	\$1899.00	\$1136.00
1-10 Dec	\$2049.00	\$1235.00
11-23 Dec	\$2149.00	\$1284.00
24-31 Dec	\$2049.00	\$1235.00
Jan '94	\$1899.00	\$1136.00
Feb '94	\$1749.00	\$1037.00
March '94	\$1899.00	\$1136.00

Ask about our fares ex Amsterdam from \$1890 return!

Children: From 2 to 12 years now pay 67% of adult fare!

Return Validity: Minimum 14 days and maximum one year.

Frequent departures from Adelaide and Brisbane also daily from Sydney and Melbourne via Singapore to Amsterdam at the above fares.

All offers available only from your nearest Gateway Agent...

DEPENDABLE TRAVEL
13 Leigh Street,
Adelaide, S.A. 5000
Phone: (08) 231 4002

CORONET TRAVELAND
435 Ipswich Road,
Annerley, QLD. 4103
Phone: 848 0477
(Brisbane Area)
Phone: 008 177 057
(QLD)

ANGEREN TRAVEL
11 Cleeland Street,
Dandenong, VIC. 3175
Phone: (03) 791 3966

MB TRAVEL
8 Whitehorse Road,
Ringwood, VIC. 3134
Phone: (03) 879 4044

TIP TOP TRAVEL
82 Alexander Street,
Crows Nest, NSW 2065
Phone: 438 2711
(Sydney Area)
Phone: 008 426 681
(NSW / ACT)

WA Residents please phone for special fares Ex Perth

AU REVOIR TRAVEL
319 Walcott Street,
Mt. Lawley, WA 6050
Phone: (09) 242 3389